33

ΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΥΔΝΑΣ - ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ
ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Τηλ. : 2353350100
Φαξ : 2353022990
E-Mail : aiginio@otenet.gr
Ταχ. Δ/νση: Κ. Καραμανλή 38
Τ.Κ 60300 ΑΙΓΙΝΙΟ

Αιγίνιο 29 /12 / 2014
Αρ. Πρωτ.:-21687-

Προς
1. Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού
κ. Κωνσταντίνο Τασούλα
Μπουμπουλίνας 20-22
10682 ΑΘΗΝΑ

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΤΟΛΗ

ΘΕΜΑ: «Κατασκευή και λειτουργία επισκέψιμης μουσειακής αποθήκης στον Μακρύγιαλο Πιερίας»

Κύριε Υπουργέ,

Με την παρούσα επιστολή μου, διερμηνεύοντας τα συναισθήματα και τις διαθέσεις όλων των συνδημοτών μου, αισθάνομαι την ανάγκη να σας μεταφέρω την απογοήτευση και την αγανάκτησή τους για την πορεία υλοποίησης του έργου της Μουσειακής Αποθήκης στον Μακρύγιαλο. Παράλληλα ως επικεφαλής του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Πύδνας Κολινδρού επιθυμώ να εκφράσω με τον πιο έντονο τρόπο την αντίθεσή μας στην επιχειρούμενη αλλαγή του χαρακτήρα του έργου που, ενώ προβλεπόταν, σε όλα τα στάδια της εγκεκριμένης προμελέτης και στο τεχνικό δελτίο της ένταξής του στο ΕΣΠΑ, ο όροφος του κτηρίου να λειτουργήσει ως εκθεσιακός χώρος των αρχαιολογικών ευρημάτων της περιοχής Πύδνας, τώρα καταλήγει και αυτός ο χώρος να αποτελέσει μόνο αποθήκη των ευρημάτων.

Κύριε Υπουργέ,

Σας ενημερώνουμε ότι:

- Η κατατεθειμένη οριστική μουσειολογική και μουσειογραφική μελέτη που συντάχθηκε από ομάδα εργασίας, στο πλαίσιο υλοποίησης του υποέργου 4 του εν λόγω έργου (με αυτεπιστασία από την ΕΦ.Α.Πιερίας), έχει χαρακτήρα που συνάδει με τη φιλοσοφία του έργου και με τη γνωμοδότηση-προέγκριση της μουσειολογικής

προμελέτης, όπως αυτή αποφασίστηκε ομόφωνα στη σχετική συνεδρίαση του Συμβουλίου Μουσείων στις 20-7-2011 (Απόφαση με ΑΔΑ: 4Α5ΧΓ-ΒΣ5).

- Η κατατεθειμένη μελέτη ήταν αποτέλεσμα αλλεπάλληλων συναντήσεων της ομάδας εργασίας της Εφορίας με αρμόδιες διευθύνσεις του Υπουργείου. Παρόλα αυτά, στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Μουσείων στις 17-12-2014, διατυπώθηκαν αντιρρήσεις από μέλη του Συμβουλίου, που επιμένουν σε διαφορετική χρήση κυρίως του ορόφου από τα προβλεπόμενα στην προεγκεκριμένη προμελέτη και στο τεχνικό δελτίο ένταξης του έργου.
- Στο εν λόγω έργο πρόκειται να συνενωθούν τα ευρήματα από την ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Πιερίας, που είναι καρπός αρχαιολογικού έργου πολλών ετών και βρίσκονται διεσπαρμένα τόσο στις αποθήκες και στην έκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, όσο και σε αντίστοιχους χώρους στο Αρχαιολογικό Μουσείο Δίου, όπως και στις αποθήκες-εργαστήρια της Αρχαιολογικής Συλλογής Μακρυγιάλου (παράρτημα της ΕΦ.Α. Πιερίας).
- Κρίνουμε απαραίτητο να υπάρχει σαφής δέσμευση από την ιεραρχία του ΥΠ.ΠΟ.Α. ότι όλα αυτά τα ευρήματα θα επιστρέψουν στη Βόρεια Πιερία, ώστε και το νέο έργο να εκπληρώνει πληρέστερα το στόχο του και να καταστεί ανταποδοτικό στην τοπική κοινωνία.
- Τονίζουμε ότι ευρήματα από την Βόρεια Πιερία, που παρουσιάζονται στην έκθεση «Ο Χρυσός των Μακεδόνων» του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, είναι δάνεια μέχρι το πέρας αυτής.

Κύριε Υπουργέ,

Θεωρώ περιττό να σας υπενθυμίσω ότι η Αρχαία Πύδνα υπήρξε το πιο σημαντικό λιμάνι του μακεδονικού βασιλείου κατά τον 5ο αι. και ένα από τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της εποχής, καθώς αποτελούσε το φυσικό συνδετικό κρίκο των δύο μεγάλων πεδιάδων, της θεσσαλικής και της μακεδονικής. Γι' αυτό και υπήρξε εξαιρετικά σημαντική από τους προϊστορικούς ήδη χρόνους, όπως φανερώνει η πληθώρα των ευρημάτων που έφερε στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη και τα οποία καταδεικνύουν την εξέχουσα θέση του χώρου αυτού σε όλες τις φάσεις της κατοίκησης, από τη νεολιθική εποχή έως και τα βυζαντινά χρόνια χωρίς διακοπή.

Επειδή, λοιπόν, για το Δήμο μας αλλά και για ολόκληρη την Πιερία, η κατασκευή και η λειτουργία της «Επισκέψιμης μουσειακής αποθήκης στο Μακρύγιαλο Πιερίας» αποτελεί έργο πνοής για την ανάδειξη του αρχαιολογικού πλούτου της περιοχής μας και πόλο έλξης για την αύξηση της επισκεψιμότητάς της, σας παρακαλούμε να εξαντλήσετε κάθε δυνατότητα για τη διατήρηση του χαρακτήρα του έργου ως «Μουσειακής Αποθή-

κης», όπως άλλωστε είχε αποφασιστεί στην έγκριση της μουσειολογικής προμελέτης, στην οποία βασίστηκε και η μελέτη εφαρμογής για την κατασκευή του κτηρίου.

Ο Δήμαρχος Πύδνας -Κολινδρού

Ευάγγελος Λαγδάρης

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτές Πιερίας

1. κ. Κουκοδήμο Κών/νο

   Αγ. Λαύρας 16, Κατερίνη

2. κ. Κωνσταντόπουλο Γεώργιο

   1η Πάροδος Τσιμισκή 9, Κατερίνη

3. κ. Χριστογιάννη Δημήτριο

   25ης Μαρτίου 8, Κατερίνη

4. κ. Μάνη-Παπαδημητρίου Άννα

   Ξηρομερίτου 16, Κατερίνη

Αντιπεριφερειάρχη Πιερίας

κ. Μαυρίδου Σοφία

28ης Οκτωβρίου 40, Κατερίνη

ΜΜΕ

Προς:

1. Δήμαρχο Πύδνας-Κολινδρού κ. Ευ. Λαγδάρη
2. Δημοτικό Συμβούλιο Πύδνας-Κολινδρού
3. Πρόεδρο Τ.Κ. Μακρυγιάλου του Δ. Πύδνας-Κολινδρού Μ. Αβραμίδου

ΘΕΜΑ: Επισκέψιμη Μουσειακή Αποθήκη Μακρυγιάλου

Έχω να σας αναφέρω ότι οι Διευθύνσεις όμορων Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού κατά την εκτίμηση μου υπονομεύουν με συγκεκριμένες ενέργειες τις όποιες δυνατότητες προσφέρονται στη Βόρεια Πιερία για ανάπτυξη στον τομέα Πολιτισμού και συνακόλουθα του Τουρισμού.

Συγκεκριμένα η Π. Αδάμ-Βελένη (Προϊσταμένη του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης) και η Αγγ. Κοτταρίδη (Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ημαθίας), και οι δύο μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου Μουσείων, με τις παρεμβάσεις τους στο εν λόγω Συμβούλιο στα τέλη του 2014 με αρχές του 2015 υποβίβασαν σημαντικά την **«Επισκέψιμη Μουσειακή Αποθήκη Μακρυγιάλου»** και την κατέστησαν ουσιαστικά **«Αποθήκη Μακρυγιάλου»**.

Τα κίνητρα τους είναι σαφή. Δεν πρέπει να υπάρχει καμιά αρχαιολογική μονάδα στην «αυλή» τους που να αμφισβητεί την πρωτοκαθεδρία τους στην περιοχή.

Αυτό αποδεικνύεται πέρα από κάθε αμφιβολία· σήμερα από τις παράλογες απαιτήσεις της Π. Αδάμ-Βελένη να κατακρατήσει και να ιδιοποιηθεί πραξικοπηματικά το μεγαλύτερο και το πιο εντυπωσιακό σύνολο αρχαιολογικών ευρημάτων της Βόρειας Πιερίας και ίσως το πιο πλήρες σε όλη τη Μακεδονία που φυλλάσσεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

Παράλληλα εκθέτει το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, που έτσι εμφανίζεται να μην εκπληρώνει ανειλλημένες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις του προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση της Βόρειας Πιερίας.

Σαν Τοπική Αυτοδιοίκηση γνωρίζετε καλύτερα από εμένα τις κατά καιρούς αρρυθμίες και μεροληπτικές ενέργειες της Κεντρικής Διοίκησης και αντίστοιχα των Περιφερειακών Δομών σε βάρος της περιοχής σας.

Θεωρώ όμως ιδιαίτερα σκανδαλώδες να υπονομεύετται η ανάπτυξη της Βόρειας Πιερίας από τα εν λόγω περιφερειακά στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, ξεπερνώντας τα διοικητικά όρια και διεκδικώντας θεσμικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας.

Σας αποστέλω λοιπόν ένα ιδιαίτερα εκτενές, αναλυτικό και οπωσδήποτε κουραστικό κείμενο για την ενημέρωση σας, την άντληση επιχειρημάτων για την διεκδίκηση της πολιτιστικής σας κληρονομιάς καθώς και για την διαχείριση του κατά την κρίση σας.

Με εκτίμηση

Ματθαίος Μπέσιος

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

Η αρχαιολογική έρευνα στη Βόρεια Πιερία, όπως και στην πλειονότητα της ελληνικής επικράτειας, στηρίχθηκε καταρχάς στα ψυχία των κατανομών των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ιδιαίτερα όμως αρνητικός παράγοντας για την ανάπτυξη της έρευνας στην εν λόγω περιοχή υπήρξε το γεγονός ότι αυτή αναπτύχθηκε στη σκιά του αρχαιολογικού τριγώνου: ΠΕΛΛΑ-ΒΕΡΓΙΝΑ-ΔΙΟΝ.

Ως γνωστόν στους εν λόγω, συμβολικούς για την αρχαία Μακεδονία, χώρους εκτός από την άνετη και τακτική χρηματοδότηση των συστηματικών τους ανασκαφών, κατευθύνθηκαν και οριοθετήθηκαν τα ανάλογα έργα υποδομής για την ανάδειξη και προβολή του πολιτισμού του μακεδονικού βασιλείου όχι μόνο των συγκεκριμένων χώρων αλλά και της ευρύτερης περιοχής τους (Γραφεία, Αποθηκευτικοί χώροι, Εργαστήρια, Αρχαιολογικά Μουσεία, Ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων).

Η Βόρεια Πιερία στο κέντρο του «Τριγώνου» δεν είχε χώρο να «αναπνεύσει». Παρόλα αυτά οι κεντρικοί σχεδιασμοί της ελληνικής Πολιτείας και οι περιφερειακοί των κατά καιρούς τοπικών κέντρων αρχαιολογικής εξουσίας ανατράπηκαν σε μεγάλο βαθμό από μια σειρά αστάθμητους παράγοντες.

Α. Καταρχάς ο παράγοντας άνθρωπος. Προϋπόθεση για την ανάπτυξη του ερευνητικού έργου στη Βόρεια Πιερία υπήρξε η συνεργασία από το 1982 κ. ε. του Παναγιώτη Μιάουρα, κατοίκου Μακρυγιάλου, και του αρχαιολόγου της ΙΣΤ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Ματθαίου Μπέσιου. Ο Παναγιώτης Μιάουρας αυτοδιορισμένος φύλακας αρχαιοτήτων Πύδνας από τα τέλη της δεκαετίας του 1960, προτού δηλαδή πατήσει πόδι αρχαιολόγου στην περιοχή της, ονειρευόταν την έρευνα και την ανάδειξη του χώρου. Είναι χαρακτηριστικό ότι η ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων από το 1970 αλληλογραφούσε μαζί του σαν να ήταν υπάλληλος της. Τελικά η Διεύθυνση της Εφορείας φρόντισε για τον διορισμό του σαν αρχαιοφύλακα Πύδνας μόλις το 1985. Αυτό αποσκοπούσε κυρίως στην κατοχύρωση του για την άσκηση των καθηκόντων του και σε μικρότερο βαθμό στην οικονομική του αποκατάσταση. Άλλωστε το μεγαλύτερο ποσοστό του μισθού του αναλώνονταν στην προστασία και έρευνα του

αρχαιολογικού χώρου της Πύδνας. Η συνεισφορά επομένως του Παναγιώτη Μιάουρα στην πρώτη αυτή περίοδο της έρευνας ήταν καθοριστική για την απρόσκοπτη εξέλιξη της, αφού εξασφάλιζε τις αναγκαίες υποδομές που θα έπρεπε να παρέχει η πολιτεία: μεταφορά του προσωπικού στις ανασκαφές, μεταφορά των ευρημάτων, παροχή ιδιόκτητων χώρων για αποθήκευση των ευρημάτων και, κυρίως, δυνατότητα εντατικών αυτοψιών σε ολόκληρη τη Βόρεια Πιερία.

Η διάρκεια στην έρευνα που εξασφάλισε ο Παναγιώτης Μιάουρας με ίδια μέσα υπήρξε η μεγαλύτερη ανατροπή, αφού ως τότε οι σωστικές επεμβάσεις της ΙΣΤ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων αναγκαστικά περιορίζονταν σε ελάχιστες, ευκαιριακές και ολιγοήμερες ανασκαφές μικρής έκτασης.

Β. Ο επόμενος αστάθμητος παράγοντας υπήρξε στη συνέχεια η Τοπική Αυτοδιοίκηση που, παρά τις περιορισμένες δυνατότητες της, κάλυψε σε ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό τις αναγκαίες υποδομές με την παραχώρηση μιας σειράς κτιρίων στο Μακρύγιαλο (Κοινότητα Μακρυγιάλου) και στο Κίτρος (Κοινότητα Πύδνας). Αυτές εξυπηρέτησαν κυρίως τις ανάγκες αποθήκευσης του τεράστιου αρχαιολογικού υλικού, αλλά και τη στέγαση των πρόχειρων εργαστηρίων συντήρησης, καθώς και των γραφείων του παραρτήματος της ΙΣΤ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, που δημιουργήθηκε αναγκαστικά στη Βόρεια Πιερία. Όλα αυτά βοήθησαν το εν λόγω αποκεντρωμένο Παράρτημα της Εφορείας να προστατεύσει αποτελεσματικά τους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής και κυρίως να διεκπεραιώσει χωρίς μεγάλες καθυστερήσεις τις σωστικές ανασκαφές.

Παράλληλα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρόθυμα στήριξε κατά καιρούς το έργο της Εφορείας και με κάθε είδους υλικοτεχνική υποστήριξη (σκαπτικά μηχανήματα, φορτηγά, προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού κ. α.). Ενώ ιδιαίτερα θετικός παράγοντας για την ανάπτυξη της αρχαιολογικής έρευνας υπήρξε η διαρκής ηθική υποστήριξη προς τα μέλη της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και από τους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και από ένα σημαντικό τμήμα της Τοπικής Κοινωνίας. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι αναφερόμαστε σε μια προβληματική οικονομικά περιοχή της χώρας μας, και να μην ξεχνούμε τα προβλήματα που δημιουργεί η άσκηση της προστασίας της πολιτισικής μας κληρονομιάς στα όποια δικαιώματα ιδιοκτησίας των πολιτών.

Γ. Τρίτος, επίσης αστάθμητος, παράγοντας, ήταν ότι από τη Βόρεια Πιερία άρχισαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 τα Μεγάλα Έργα στη χώρα μας (Αγωγός Αερίου, Νέα Σιδηροδρομική Γραμμή Αθηνών-Θεσσαλονίκης, Β΄ Κλάδος Εθνικής Οδού Αθηνών-Θεσσαλονίκης, μετέπειτα Αυτοκινητόδρομος ΠΑΘΕ). Αξίζει να σημειωθεί ότι το Υπουργείο Πολιτισμού δεν είχε διαμορφωμένο νομικό πλαίσιο για την προστασία των αρχαιολογικών χώρων της Περιφέρειας από τα Μεγάλα Έργα καθώς και για τη χρηματοδότηση των ανασκαφών σ' αυτά από τους προϋπολογισμούς τους. Στη Βόρεια Πιερία άρχισε να δημιουργείται στην πράξη το πλαίσιο προστασίας. Αυτό κατέστη δυνατό χάρη στη συνεχή επίβλεψη ενός σημαντικού αριθμού εργοταξίων, που αναπτύσσονταν συγχρόνως σε δύο μέτωπα (Νέα Σιδηροδρομική Γραμμή, Β΄ Κλάδος Εθνικής Οδού) από την Κατερίνη μέχρι τον Αλιάκμονα, από τους Μ. Μπέσιο και Π. Μιάουρα. Αναφερόμαστε σε μια διαδρομή περίπου 40χλμ., που πραγματοποιούνταν με το αγροτικό αυτοκίνητο του Παν. Μιάουρα δύο και τρεις φορές κάθε ημέρα ανεξάρτητα από ωράρια, εργάσιμες ή μη ημέρες και καιρικά φαινόμενα.

Εκ των πραγμάτων επιβλήθηκε η ανάγκη πραγματοποίησης εκτεταμένων ανασκαφών. Το αποτέλεσμα ήταν ότι στη χάραξη της Νέας Σιδηροδρομικής Γραμμής και του Β΄ Κλάδου της Εθνικής Οδού ερευνήθηκαν για πρώτη φορά με χρηματοδότηση των Έργων περί τα 200.000τ.μ., που μάλιστα αποδόθηκαν σε πολύ σύντομο σχετικά χρόνο, ώστε να μην καθυστερήσει η πρόοδος τους.

Αντίθετα, στις αρχές της δεκαετίας του 1970 στη διέλευση του Α΄ Κλάδου της Εθνικής Οδού Αθηνών-Θεσσαλονίκης από τους ίδιους αρχαιολογικούς χώρους με αντίστοιχης έκτασης εκσκαφές πραγματοποιήθηκε μόνο μια ανασκαφή μερικών δεκάδων τετραγωνικών μέτρων. Μπορούμε επομένως βάσιμα να ισχυριστούμε ότι τότε καταστράφηκαν αντίστοιχα 200.000 τουλάχιστον τετραγωνικά μέτρα αρχαιολογικών χώρων χωρίς καμιά ανασκαφική τεκμηρίωση. Τα σχόλια περιττεύουν.

Στη συνέχεια με την συστηματική και εντατική παρακολούθηση διαφόρων Δημόσιων Έργων (Επαρχιακή Οδοποιΐα, Δίκτυα Ύδρευσης, Αποχέτευσης, Άρδευσης, ΟΤΕ) επιβλήθηκε και εδώ ένας μεγάλος αριθμός σωστικών ανασκαφών, που κάλυψε ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Πιερίας και έδωσε επίσης πλουσιότατα ευρήματα.

Δ. Τέλος, ο τέταρτος και κατεξοχήν καθοριστικός παράγοντας υπήρξε το πλουσιότατο αρχαιολογικό κοίτασμα της Βόρειας Πιερίας. Αυτό είχε σαν

αποτέλεσμα οι σωστικές ανασκαφές της να έχουν δώσει ένα από τα πιο πλούσια και εντυπωσιακά διαχρονικά σύνολα της Κεντρικής Μακεδονίας.

Τελικά τα «δένδρα» της Πέλλας, Βεργίνας και Δίου δεν «έπνιξαν» το «δένδρο» της Πύδνας, γιατί η αρχαιολογική πραγματικότητα έδειξε ότι αυτό ήταν ψηλότερο από εκείνα. Και αυτό δικαιολογείται πολύ καλά από τη διαχρονική και προνομιακή σχέση του με το Αιγαίο, σε αντίθεση με τα μεσόγεια εν πολλοῖς κέντρα του «Τριγώνου».

Δεν είναι τυχαίο, επομένως, που την πληρότητα των αρχαιολογικών συλλογών της Βόρειας Πιερίας δεν διαθέτουν επουδενί τα προβεβλημένα και πολυχρηματοδοτημένα κέντρα του «Τριγώνου» με τις επί δεκαετίες συστηματικές τους ανασκαφές. Η ελληνική πραγματικότητα φυσικά δεν μας επιτρέπει να σκεφθούμε τα θετικά -ιδιαίτερα για τις πρώιμες φάσεις του Μακεδονικού Βασιλείου- αποτελέσματα μιας αντίστοιχης συστηματικής έρευνας και της Πύδνας.

Το σίγουρο πάντως είναι ότι την πληρότητα των συλλογών της Πύδνας και της χώρας της μόνο το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης μπορεί σήμερα να ξεπεράσει.

Μοναδικές είναι οι συλλογές της Πύδνας στα ερυθρόμορφα και μετάλλινα αγγεία, στη νομισματικοπία των βασιλέων της Μακεδονίας κατά τον 5^{ο} αι π.Χ., στα κοσμήματα και τα ειδώλια της Κλασικής και Πρώιμης Ελληνιστικής Εποχής.

Σε κάποιες συλλογές, μάλιστα, η Βόρεια Πιερία υπερτερεί του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, όπως είναι:

1. Τα ευρήματα από την πιο εκτεταμένη ανασκαφή σε νεολιθικό οικισμό στη χώρα μας, στο «Αγίασμα» Μακρυγιάλου.
2. Η κεραμική της Ύστερης Γεωμετρικής Εποχής από το «Υπόγειο» της Μεθώνης.
3. Τα αγγεία από διαφανές ή χρωματιστό γυαλί της Κλασικής και Πρώιμης Ελληνιστικής Εποχής.
4. Οι διακοσμήσεις κλινών από ελεφαντόδοντο και γυαλί του β΄ μισού του 4^{ου} αι π.Χ.
5. Οι ανάγλυφες επιτύμβιες στήλες του 5^{ου} αι π.Χ.
6. Τα γλυπτά από το μεγάλο επιτύμβιο Μνημείο της Πύδνας είναι μέχρι στιγμής τα μοναδικά πρωτότυπα έργα μεγάλης γλυπτικής του β΄ μισού του 4^{ου} αι π.Χ. που διαθέτουμε στη Μακεδονία, αφού αποδίδονται στο εργαστήριο του Λυσίππου.

7. Τέλος, οι χαραγμένες επιγραφές σε αγγεία της Ύστερης Γεωμετρικής Εποχής από το «Υπόγειο» της Μεθώνης αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα σύνολα (αν όχι το μεγαλύτερο) σε πρώιμα ελληνικά αλφάβητα που διαθέτουμε από τον αρχαίο ελληνικό κόσμο.

Τελικά, οι σωστικές ανασκαφές της Βόρειας Πιερίας που πραγματοποιήθηκαν με αφορμή τα Μεγάλα Έργα, Δημόσια Έργα Τρίτων, τα ιδιωτικά έργα και τις αρχαιοκαπηλικές επεμβάσεις με ένα πρόχειρο υπολογισμό κάλυψαν μια έκταση περί τις 400.000τ.μ. Φυσικά προέκυψε ένα τεράστιο αρχαιολογικό υλικό που στο μεγαλύτερο ποσοστό του συνωστήσθηκε στους παραχωρημένους από την Τοπική Αυτοδιοίκηση χώρους του Μακρυγιάλου που ξεπερνούν τα 800τ.μ. μαζί με τα προσκτίσματά τους. Ένα ποσοστό τους μεταφέρθηκε και στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Δίου, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό του, το πιο ευαίσθητο και πολύτιμο, κατευθύνθηκε στο κεντρικό Αρχαιολογικό Μουσείο της ΙΣΤ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στη Θεσσαλονίκη για συντήρηση και κυρίως για ασφαλέστερη φύλαξη. Πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μικρό ποσοστό τους εκτίθεται στον όροφο και την στοά του Αρχαιολογικού Μουσείου του Δίου καθώς και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης (κυρίως στην έκθεση «Ο Χρυσός των Μακεδόνων»).

Η ανάγκη της ασφαλούς και προσβάσιμης αποθήκευσης του εν λόγω υλικού, ώστε αυτό να μπορεί να τεκμηριωθεί, να μελετηθεί και τελικά να δημοσιευθεί (πρωταρχική υποχρέωση κάθε έρευνας) από τους ανασκαφείς αλλά και από έναν ιδιαίτερα μεγάλο αριθμό ειδικών, επέβαλε την ίδρυση των ανάλογων υποδομών στον χώρο εύρεσης τους στη Βόρεια Πιερία.

Θεωρείται επίσης αυτονόητο ότι ο όποιος μουσειακός χώρος για την προβολή ενός τόσο σημαντικού συνόλου ευρημάτων, μοναδικού για την μελέτη της αρχαίας Μακεδονίας, αυτοδικαίως ανήκει στον τόπο που δημιουργήθηκαν και διαφυλάχθηκαν επί τόσους αιώνες. Οπωσδήποτε αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της ιστορίας τους Τυχόν διάσπαση του μπορεί να συγκριθεί με την απόσπαση οργανικών τμημάτων αρχαίου μνημείου.

Επίσης, είναι κοινωνικά δίκαιο το εν λόγω σύνολο ευρημάτων να αξιοποιηθεί κατά κύριο λόγο για την παντοειδή ανάπτυξη, πολιτιστική ή οικονομική, της περιοχής. Όπως αποτελεί και δίκαια απαίτηση από τους πολίτες της περιοχής, που ως γνωστόν υφίστανται μεγάλους περιορισμούς στην αξιοποίηση της ιδιοκτησίας τους από την άσκηση προστασίας της πολιτισικής μας κληρονομιάς στη χώρα μας, να

διαπιστώνουν ότι η Πολιτεία παίρνει τα αναγκαία μέτρα για την άμβλυνση των εν λόγω δυσμενών παρενεργειών.

Θα είχε ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για την προστασία των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής τυχόν δημιουργία στους πολίτες και στους φορείς της Βόρειας Πιερίας του αισθήματος ότι η Κεντρική Διοίκηση τους αδικεί συστηματικά και εν γένει υπονομεύει την ανάπτυξη τους, ευνοώντας παράλληλα όμορες περιοχές.

Πάντως, με δεδομένη -τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο- την αρνητική θέση των Κεντρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού λόγω των επιλογών που καθόρισε το «τρίγωνο» ΠΕΛΛΑ-ΒΕΡΓΙΝΑ-ΔΙΟΝ, η υπέρβαση έγινε πάλι από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Με την «πίεση» πάντα του Παν. Μιάουρα κεντρικό Οικοδομικό Τετράγωνο του οικισμού Μακρυγιάλου χαρακτηρίσθηκε σαν χώρος για την ανέγερση Αρχαιολογικού Μουσείου (Κοινότητα Μακρυγιάλου. Πρόεδρος Ι. Ιακωβίδης). Στη συνέχεια πάντα η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Κοινότητα Μακρυγιάλου. Πρόεδρος Γεωρ. Κουνατίδης) προχώρησε στη σύνταξη μελέτης ενός φιλόδοξου έργου με τίτλο «Κατασκευή Αποθηκών-Εργαστηρίων-Εκθεσιακού χώρου Βόρειας Πιερίας». Εξασφάλισε μάλιστα και γενναία χρηματοδότηση και άρχισε την κατασκευή του το 1998. Το έργο δυστυχώς έμεινε ημιτελές, επειδή δεν το υιοθέτησε στη συνέχεια ο Καποδιαστριακός Δήμος Μεθώνης.

Τελικά με ενέργειες της ΚΖ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (Προϊσταμένη Ε. Πουλάκη-Παντερμαλή) και την πίεση της νέας δημοτικής αρχής του Δήμου Μεθώνης (Δήμαρχος Κων/νος Αβραμίδης) το Υπουργείο Πολιτισμού αποδέχθηκε την παραχώρηση του οικοπέδου των έξι και μισό (6,5) στρεμμάτων μαζί με το ημιτελές κτίριο με την υποχρέωση να το ολοκληρώσει και κυρίως την δέσμευση του να στεγασθούν σ' αυτό οι αρχαιότητες της Βόρειας Πιερίας. Το έργο στη συνέχεια εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ Κεντρικής Μακεδονίας με τον τίτλο «Επισκέψιμη Μουσειακή Αποθήκη Μακρυγιάλου» με τη συμβατική υποχρέωση να ολοκληρωθεί και να αποδοθεί προς χρήση στα τέλη του 2015. Πρέπει να σημειωθεί για ακόμη μια φορά ότι τις απαιτούμενες μελέτες διεκπεραίωσε η Τοπική Αυτοδιοίκηση με ίδιους πόρους (Δήμος Μεθώνης, Δήμαρχος Κων/νος Αβραμίδης και στην τελική φάση ο Καλλικρατικός Δήμος Πύδνας-Κολινδρού, δήμαρχος Ευάγγελος Πολύζος). Θα πρέπει επίσης να τονισθεί και η αποφασιστική συμβολή, σε διάφορες φάσεις των προσπαθειών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των βουλευτών Πιερίας κ. Κ. Κουκοδήμου αρχικά και στην τελική φάση της κ. Μ. Μίχου.

Όλα έδειχναν ότι το έργο της Επισκέψιμης Μουσειακής Αποθήκης Μακρυγιάλου εξελίσσονταν ομαλά, αφού το είχε ενστερνισθεί και η Πολιτική Ηγεσία του Υπουργείου. Αλλά τα τοπικά κέντρα αρχαιολογικής εξουσίας, για τα οποία αναφερθήκαμε παραπάνω, αγρυπνούσαν για να υπονομεύσουν το έργο που επιτελέσθηκε αθόρυβα όλα αυτά τα χρόνια στη Βόρεια Πιερία.
Εδώ χρειάζεται μια σύντομη παρένθεση.

Στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Ημαθίας προΐσταται η Αγγ. Κοτταρίδη και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης η Π. Αδάμ-Βελένη. Πρόκειται για δυναμικά και έμπειρα στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, πλην όμως υπέρμετρα φιλόδοξα. Η ακατάσχετη άν όχι παθολογική τους επιθυμία να ελέγχουν, να κατευθύνουν και να εκμεταλλεύονται τα αρχαιολογικά πράγματα της Βόρειας Ελλάδας για ίδιον όφελος και προβολήν είναι προφανής. Γι'αυτό το σκοπό άλλωστε δεν είχαν κανένα πρόβλημα για τον στενό τους εναγκαλισμό με τις κατά καιρούς πολιτικές ηγεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού ανεξαρτήτως κυβερνώντος κόμματος.

Η διαδικασία όμως της εκ μέρους τους ποδηγέτησης και εκμετάλλευσης του τεράστιου αρχαιολογικού έργου που έχει συντελεσθεί τις τελευταίες δεκαετίες στη Βόρεια Ελλάδα έχει ξεφύγει από κάθε όριο από το φθινόπωρο του 2014 κ.ε., όταν αποχώρησαν λόγω 35ετίας από τη δημοσιοϋπαλληλική τους σχέση μια σειρά έμπειρων αρχαιολόγων. Ελλείψει αντίπαλου δέους τα εν λόγω στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού έχουν κυριολεκτικά οργιάσει στην προσπάθεια λεηλασίας και ιδιοποίησης του έργου άξιων αρχαιολόγων, ενώ έχουν αναγορευθεί σε προνομιακούς συνομιλητές της Πολιτικής Ηγεσίας του και των Κεντρικών Διευθύνσεων του.

Πρόκειται για μια σειρά από αντιδεοντολογικές και εν τέλει ανήθικες ενέργειες, που έχουν ήδη προκαλέσει την αντίδραση των συναδέλφων τους.

Και εφόσον το θέμα παρέμενε στο δεοντολογικό επί της επιστημονικής διάστασης του έργου της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας το πρόβλημα του Υπουργείου θα ήταν διαχειρίσιμο. Αλλά εδώ έχουμε συγκεκριμένες ενέργειες που υπονομεύουν την ανάπτυξη περιοχών της περιφέρειας της χώρας μας και μάλιστα προβληματικών.

Είναι γνωστή η «φιλική» επίσκεψη της Αγγ. Κοταρίδη και της Π. Αδάμ-Βελένη στην ανασκαφή του «Καστά» της Αμφίπολης τον Μάιο του 2015 και το πόρισμά τους. Με αυτό ουσιαστικά υποβίβαζαν και απαξίωναν τη σημασία του σημαντικότερου μνημείου ταφικής αρχιτεκτονικής που διαθέτουμε από την

κατεξοχήν εποχή ακμής του μακεδονικού βασιλείου. Παράλληλα εξέθεσαν και την Γ. Γραμματέα του ΥΠΠΟΑ κ. Μ. Ανδρεάδάκη-Βλαζάκη που τις συνόδευε.

Οι προθέσεις της Αγγ. Κοτταρίδη είναι σαφείς. Κανένα εύρημα και κανένας αρχαιολογικός χώρος στη Βόρεια Ελλάδα δεν επιτρέπεται να σκιάσει την λάμψη και τη μοναδικότητα της Βεργίνας και συνακόλουθα να επηρρεάσει την απρόσκοπτη ροή του πακτωλού των χρηματοδοτήσεων της.

Όμως το εν λόγω δίδυμο αρχαιολογικής εξουσίας είχε ήδη «χτυπήσει» συντονισμένα.

Συγκεκριμένα, ανάλογη σύμπλευση ιδιοτελών προθέσεων είχε προηγηθεί και στην περίπτωση της «Επισκέψιμης Μουσειακής Αποθήκης Μακρυγιάλου». Με τις παρεμβάσεις τους στα τέλη του 2014 και στις αρχές του 2015 η Αγγ. Κοτταρίδη και η Π. Αδάμ-Βελένη στο Κεντρικό Συμβούλιο Μουσείων και στην τότε Γενική Γραμματέα του Υπουργείου κ. Λ. Μενδώνη υπονόμευσαν και ακύρωσαν τη Μουσειολογική και Μουσειογραφική Μελέτη της «Επισκέψιμης Μουσειακής Αποθήκης Μακρυγιάλου».

Η εν λόγω μελέτη ετοιμάζονταν από την άνοιξη του 2013 σύμφωνα με σχετική προέγκριση από το Κεντρικό Συμβούλειο Μουσείων (28/07/2011) και με τις οδηγίες πάντα και τη συνεχή εποπτεία των αρμόδιων Κεντρικών Διευθύνσεων του Υπουργείου, δημιουργώντας μια ιδιαίτερα πρωτοπόρο για τα ελληνικά δεδομένα Μουσειακή-Αποθηκευτική μονάδα. Μια μονάδα πολύ πιο δελεαστική για επισκεψιμότητα από την πλειονότητα των ελληνικών Αρχαιολογικών Μουσείων. Η διαδρομή του επισκέπτη στο κτίριο θα κάλυπτε όλη τη διαδικασία του ευρήματος από τη συντήρηση του, στην τεκμηρίωση του, στην αποθήκευση του και στην έκθεση του, βοηθώντας στην κατανόηση του έργου μιας περιφερειακής μονάδας του Υπουργείου Πολιτισμού.

Αλλά ο παράγοντας που εξασφάλιζε πέρα από κάθε αμφιβολία την υψηλή επισκεψιμότητα της μονάδας είναι η προσβασιμότητα της με τους βασικούς άξονες μεταφορών της χώρας μας που από ευτυχή συγκυρία διέρχονται αμέσως δυτικά του οικισμού του Μακρυγιάλου (Αυτοκινητόδρομος ΠΑΘΕ, Παλιά Εθνική Οδός Αθηνών-Θεσσαλονίκης, Νέα Σιδηροδρομική Γραμμή Αθηνών-Θεσσαλονίκης). Η «Επισκέψιμη Μουσειακή Αποθήκη Μακρυγιάλου» σε ευρύχωρο Οικοδομικό Τετράγωνο στο κέντρο του οικισμού βρίσκεται μόλις 600μ. από τον κόμβο του Αυτοκινητόδρομου ΠΑΘΕ, περί τα 500μ. από την οριοθετημένη θέση Σιδηροδρομικής Στάσης της Νέας Σιδηροδρομικής Γραμμής Αθηνών-Θεσσαλονίκης

και περί τα 500μ. από την παραλία του Θερμαϊκού, όπου αναπτύσσεται η τουριστική ζώνη της Βόρειας Πιερίας.

Ανάλογη ευνοϊκή θέση δεν διαθέτει καμιά μονάδα μουσειακού χαρακτήρα στη χώρα μας. Είναι εύκολο να κατανοηθούν τα πολλαπλά ευεργετικά αποτελέσματα για την εν γένει ανάπτυξη της Βόρειας Πιερίας από την επιτυχή λειτουργία της συγκεκριμένης μονάδας. Επίσης είναι εύκολο να κατανοηθούν τα αρνητικά για το έργο ανακλαστικά των παραπάνω περιφερειακών κέντρων αρχαιολογικής εξουσίας. Δεν μπορούσαν προφανώς να ανεχθούν την ύπαρξη στην «αυλή» τους μιας μουσειακής μονάδας που θα αμφισβητούσε στο ελάχιστο την πρωτοκαθεδρία τους στην περιοχή.

Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι η υπονόμευση του έργου από τις Αγγ. Κοτταρίδη και Π. Αδάμ-Βελένη ξετυλίχθηκε ενώ είχε λυθεί συγχρόνως η δημοσιοϋπαλληλική σχέση στις αρχές Σεπτεμβρίου 2014, λόγω τριακονταπενταετίας της Προϊσταμένης της ΚΖ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Ε. Πουλάκη-Παντερμαλή και του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Μ. Μπέσιου, υπεύθυνου των ανασκαφών της Βόρειας Πιερίας από το 1982.

Η νέα Μουσειολογική-Μουσειογραφική μελέτη πραγματοποιήθηκε βιαστικά, με προχειρότητα και αναγκαστικά με καθυστέρηση σε σχέση με τη συμβατική υποχρέωση ολοκλήρωσης του έργου και το μετέτρεψε ουσιαστικά από «ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΗ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ» σε απλή ΑΠΟΘΗΚΗ. Η μοναδική εκθέσιμη δυνατότητα -για να τηρούνται και τα προσχήματα- παρέχεται μόνο με δύο προθήκες σε μια αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων (μελέτης, προβολών κ.α.), που μάλιστα δεσμεύει σχεδόν το 1/3 του ορόφου, όπου με την προεγκεκριμένη προμελέτη αναπτύσσονταν ενιαία η ενότητα της ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΗΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ. Οι υπόλοιποι χώροι του ορόφου προορίζονται για τους μελετητές, για εκπαιδευτικά προγράμματα και κυρίως για Αποθήκευση.

Αλλά η καθυστέρηση της εξέλιξης του έργου (μέχρι να ολοκληρωθεί η νέα Μουσειολογική-Μουσειογραφική μελέτη μαζί με τις γραφειοκρατικες διαδικασίες έγκρισής της) σε συνδυασμό και με τις δυσχερείς εξελίξεις της χώρας μας (CAPITAL CONTROL) είχαν σαν αποτέλεσμα να μην υπάρξουν τα απαιτούμενα χρονικά περιθώρια, ώστε να διενεργηθούν οι προβλεπόμενοι διαγωνισμοί από την Εφορεία, για τις προμήθειες βασικού εξοπλισμού (βιτρίνες εκθεμάτων, ράφια τύπου ντέξιον και κυλιόμενο σύστημα για αποθήκευση ευρημάτων ορόφου, εργαστηριακός εξοπλισμός και επίπλωση των χώρων του ισογείου). Το έργο ουσιαστικά είναι μετέωρο.

Οι κ.κ. Αγγ. Κοτταρίδη και Π. Αδάμ-Βελένη μπορούν να είναι περήφανες για το επίτευγμα τους. Δεν χρειάσθηκε και μεγάλη προσπάθεια για να ανατραπεί το έργο και το όνειρο ζωής ευάριθμων μελών της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας καθώς και των ανθρώπων και των φορέων της περιοχής που πίστεψαν και εργάσθηκαν όλα αυτά τα χρόνια για την ανάδειξη του αρχαιολογικού πλούτου της Βόρειας Πιερίας.

Η Π. Αδάμ-Βελένη τροπαιούχος πια έρχεται να σκυλεύσει και να λεηλατήσει τα ευρήματα της Βόρειας Πιερίας προς ίδιον όφελος. Με μια σειρά εγγράφων, προσωπικών παρεμβάσεων στο Κεντρικό Συμβούλιο Μουσείων (του οποίου αποτελεί μέλος, όπως και η κ. Αγγ. Κοτταρίδη), αλλά και άμεσα προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου (όπως η ίδια ομολογεί σε έγγραφό της) απαιτεί τα ευρήματα της Βόρειας Πιερίας που φυλάσσονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης να περάσουν στην ευθύνη και διαχείριση του.

Αυτό φυσικά έχει πολλαπλές συνέπειες σε βάρος της τεκμηρίωσης, μελέτης και δημοσίευσης του υλικού, που αποτελεί τον κύριο λόγο κάθε αρχαιολογικής έρευνας, άλλα εντέλει και στην προβολή και στην ανάδειξη του.

Οι ανασκαφείς κατά κύριο λόγω δεν έχουν άνετη πρόσβαση στο εν λόγω υλικό, παρά τις σχετικές διαβεβαιώσεις της Διεύθυνσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Η πραγματικότητα είναι ότι, στο πλαίσιο άσκησης της εξουσίας της, συνηθίζει πάγια να προβάλει προσκόμματα επικαλούμενη γραφειοκρατικές διαδικασίες ασφάλειας και ανεπάρκεια του διαθέσιμου προς αυτό προσωπικού.

Το κύριο φυσικά εμπόδιο είναι ότι δεν υπάρχει αντικειμενικά ο διαθέσιμος χρόνος για μελέτη από τους ανασκαφείς, αφού το υλικό φυλάσσεται μακριά από τον χώρο έρευνας, εργασίας και διαμονής τους. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο κύριος ανασκαφέας της Βόρειας Πιερίας Μ. Μπέσιος, λόγω της ολοκληρωτικής απασχόλησης του με το έργο της προστασίας και έρευνας των αρχαιολογικών χώρων της, δεν είχε τη δυνατότητα ούτε απλής οπτικής επαφής με το φυλασσόμενο στις Αποθήκες του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης υλικό από το 2003. Από τότε δηλαδή που διαχωρίσθηκε από την ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Η μοναδική φορά που επισκέφθηκε τις εν λόγω Αποθήκες ήταν τον Νοέμβριο του 2014, για να δει και να προσδιορίσει τον όγκο του προς μεταφοράν αρχαιολογικού υλικού.

Ο παράγοντας όμως που δεν αφήνει καμιά αμφιβολία για τις δυσχέρειες της μελέτης του αρχαιολογικού υλικού είναι αυτός της διασποράς ανάμεσα στον

Μακρύγιαλο, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Δίου και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Όπως σημειώθηκε και παραπάνω, από τις ανασκαφές της Βόρειας Πιερίας μεταφέρονταν στην ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων τα πιο ευαίσθητα και τα πιο πολύτιμα για τις ανάγκες συντήρησης και κυρίως ασφαλούς φύλαξης ευρήματα, ενώ τα υπόλοιπα παρέμειναν στο Μακρύγιαλο. Και επειδή αναφερόμαστε σε ευρήματα κατά κύριο λόγο νεκροταφείων η σημερινή πραγματικότητα είναι τα περισσότερα ταφικά σύνολα από τους ίδιους τάφους, να είναι διαμοιρασμένα ανάμεσα στους αποθηκευτικούς χώρους του Μακρυγιάλου και τους εκθέσιμους και κυρίως αποθηκευτικούς του Αρχαιολογικού Μουσείου Δίου και του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.

Και εδώ πρέπει να σημειωθεί για ακόμη μια φορά ότι η Βόρεια Πιερία διαθέτει το πιο πλήρες διαχρονικό ταφικό σύνολο στην Κεντρική Μακεδονία. Οι ανασκαμμένοι τάφοι από την Αρχαιότερη Νεολιθική μέχρι την Ύστερη Αρχαιότητα ξεπερνούν τις τέσσερεις χιλιάδες (4.000). Το γεγονός μάλιστα ότι το μεγαλύτερο ποσοστό τους βρέθηκε ασύλητο, σε αντίθεση με τα άλλα κέντρα του μακεδονικού βασιλείου, εκτός από τη συγκομιδή μιας από τις πιο πλούσιες και εντυπωσιακές συλλογές κινητών ευρημάτων που έχει αποφέρει, εξασφαλίζει την ασφάλεια των όποιων συμπερασμάτων για την διαχρονική εξέλιξη των ταφικών κατασκευών και πρακτικών στη Μακεδονία και κατ'επέκταση και στον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο. Την μεγαλύτερη εγκυρότητα των εν λόγω συμπερασμάτων μπορούμε να ισχυρισθούμε επίσης ότι εξασφαλίζει το γεγονός ότι όλες οι ανασκαφές είχαν ενιαία επίβλεψη. Η φυσική παρουσία του Μ. Μπέσιου στο πεδίο ήταν συνεχής και όχι από τη θαλπωρή κάποιου γραφείου δι΄ ''αντιπροσώπων'', σε βάρος φυσικά του ελεύθερου χρόνου του και των επιστημονικών του αδειών.

Η Βόρεια Πιερία διαθέτει λοιπόν ένα πολύ καλά ανασκαμμένο -λόγω μεγάλης εμπειρίας επίμονου αρχαιολόγου- πλούσιο, ασύλητο εν γένει και πλήρες διαχρονικά σύνολο. Η ολοκληρωμένη δημοσίευση του εν λόγω συνόλου από τον πυρήνα του μακεδονικού βασιλείου είναι αυτονόητο ότι αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Η κοινή λογική επιβάλλει για το συμφέρον της δημοσίευσης του την άμεση συνένωση του.

Οι επιμέρους μελετητές, στους οποίους έχει ήδη παραχωρηθεί κατά ειδικότητα ένα μεγάλο ποσοστό του υλικού, προφανώς αντιμετώπισαν ή αντιμετωπίζουν μικρότερα προβλήματα λόγω της διασποράς του υλικού. Αλλά την ανασκαφική εικόνα και εμπειρία που διαθέτουν οι ανασκαφείς κανένας «ειδικός» δεν μπορεί να υποκαταστήσει.

Εφόσον δεν εξασφαλισθεί η συνένωση των συνόλων στον τόπο εύρεσης τους και εργασίας αυτό είναι αυτονόητο ότι καθιστά αυτόματα για πρακτικούς λόγους και αντικειμενικές δυσκολίες αδύνατη τη δημοσίευση τους από τους ανασκαφείς. Παίρνοντας υπόψη και την ελληνική πραγματικότητα το πιθανότερο είναι ότι οι ανασκαφές σαν σύνολο θα παραμείνουν εσαεί αδημοσίευτες. Θα χαθεί επομένως για την επιστήμη το μεγαλύτερο και πιο ουσιαστικό ποσοστό των πληροφοριών που μπορεί να αντληθεί από το μοναδικό αυτό σύνολο.

Δεν χωράει αμφιβολία ότι είναι κατεξοχήν αντιδεοντολογικό και κυρίως αντιεπιστημονικό να στερούνται οι ανασκαφείς της δυνατότητας μελέτης του υλικού που με αγώνα, ζήλο και αυταπάρνηση κατάφεραν να περισύλλέξουν και να διασώσουν.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο οι συντονισμένες ενέργειες της Π. Αδάμ-Βελένη προσλαμβάνουν ιδιαίτερα αντισυναδελφικό χαρακτήρα, αφού επιθυμεί διακαώς να επωφεληθεί από το έργο ζωής άξιων συναδέλφων της και να το ιδιοποιηθεί. Έργο που, όπως σημειώθηκε και παραπάνω, πραγματοποιήθηκε έξω από τις συμβατικές δημοσιοϋπαλληλικες τους υποχρεώσεις σε βάρος του ελεύθερου χρόνου τους και ανεξάρτητα από εργάσιμες ή μη ημέρες, με την ανάλωση ακόμη και μέρους των κανονικών και κυρίως των επιστημονικών τους αδειών ανεξαρτήτως καιρικών συνθηκών και με όχι ευκαταφρόνητη οικονομική τους επιβάρυνση.

Αποκτούν επιπλέον και ιδιαίτερα ανήθικο χαρακτήρα γιατί η Π. Αδάμ-Βελένη υπονομεύει συναδέλφους που αγωνίζονταν ουσιαστικά μόνοι τους στην «πρώτη γραμμή» για να περισώσουν την πολιτιστική μας κληρονομιά από την επέλαση των κάθε είδους σκαπτικών μηχανημάτων, που έλαβε χώρα τις τελευταίες δεκαετίες στην Βόρεια Πιερία. Το ίδιο χρονικό διάστημα η Π. Αδάμ-Βελένη, σταθερά πάντα στα «μετόπισθεν», εξαφανιζόταν για μεγάλα χρονικά διαστήματα από τα κεντρικά γραφεία της ΙΣΤ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων για να πάρει το πτυχίο θεατρολογίας και γενικά να εμπλουτίζει ποικιλοτρόπως τον υπηρεσιακό της φάκελο!

Δεν πρέπει βέβαια να μας διαφεύγει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των σωστικών ανασκαφών στη Βόρεια Πιερία χρηματοδοτήθηκε από τους προϋπολογισμούς των διαφόρων έργων (κυρίως προγράμματα της Ε.Ε.) ή από τους ιδιώτες, ενώ η γραφειοκρατική διεκπεραίωση των χρηματοδοτήσεων στο μεγαλύτερο ποσοστο επίσης διεκπεραιώθηκε από τις επιβλέπουσες Υπηρεσίες ή Οργανισμούς

άλλων Υπουργείων και τις Ανάδοχες Εταιρείες. Το Υπουργείο Πολιτισμού κάλυψε ένα μικρό ποσοστό των χρηματοδοτήσεων των εν λόγω ανασκαφών.

Το σημαντικό είναι, όπως τονίσθηκε και παραπάνω, ότι η έρευνα στη Βόρεια Πιερία αναπτύχθηκε χάρη στις όποιες υποδομές προσέφεραν αρχικά ο Παν. Μιάουρας και στη συνέχεια η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Υποδομές δηλαδή που σε κάθε ευνομούμενο κράτος έπρεπε να διαθέτει η Πολιτεία. Η παντοειδής υποστήριξη, ηθική και υλική, των απλών ανθρώπων και των φορέων της Βόρειας Πιερίας αφαιρεί κάθε δικαίωμα διεκδίκησης των ευρημάτων από το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

Έτσι και αλλιώς η άποψη του 19ου αι για τη συγκρότηση μεγάλων Κεντρικών Μουσείων θεωρείται πια παρωχημένη. Η σύγχρονη άποψη επιβάλλει την ολοκληρωμένη παρουσίαση συνόλων και όχι τον διαχωρισμό από αυτή κάποιων ξεχωριστών αντικειμένων. Αυτός είναι και ο λόγος που κατεξοχήν επιβάλλει τη στέγαση και προβολή των αρχαίων «εν συνόλω» στον τόπο εύρεσής τους. Αναφερόμαστε βέβαια σε κεντρικούς αρχαιολογικούς χώρους και γι'αυτό δεν μας αφήνουν καμιά αμφιβολία τα ευρήματα της Πύδνας, αν και στο σύνολο τους προέρχονται από σωστικές ανασκαφές. Εξάλλου και οι φιλολογικές μαρτυρίες και τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι η Πύδνα, εκτός από το κυριότερο λιμάνι του μακεδονικού βασιλείου υπήρξε και το σημαντικότερο αστικό κέντρο της Πιερίας, η «πρωτεύουσα» πόλις της στο μεγαλύτερο διάστημα της ιστορικής της διαδρομής.

Η Πύδνα επομένως υπερκαλύπτει τα κατά καιρούς κριτήρια της Ελληνικής Πολιτείας για την ίδρυση μουσειακής μονάδας αντίστοιχής του αρχαιολογικού της πλούτου και της ιστορικής της διαδρομής. Ένα τόσο μεγάλο και εντυπωσιακό διαχρονικό σύνολο, άλλωστε, εξασφαλίζει πέρα από κάθε αμφιβολία τη βιωσιμότητα και ανταποδοτικότητα της όποιας μουσειακής μονάδας, όπως εξηγήθηκε ήδη παραπάνω (προσβασιμότητα με τους βασικούς άξονες μεταφοράς, εγγύτητα με παράλια τουριστική ζώνη του Θερμαϊκού, ακόμη και η άμεση γειτνίαση με το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης). Οι ωφέλειές και για την προβολή των αρχαίων στον τόπο τους και για την αποδοχή τους από τις τοπικές κοινωνίες είναι αναμφισβήτητες. Όπως αναμβφισβήτητες είναι και οι ευεργετικές για τον σεβασμό των αρχαιολογικών χώρων και συνακόλουθα την αποδοχή από τους πολίτες των παρενεργειών από την άσκηση της προστασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς από τις περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Και εδώ ειδικά πρέπει να σημειωθεί ότι η Βόρεια Πιερία σήμερα, αν και διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα (γειτονία με πολεοδομικό συγκρότημα

Θεσσαλονίκης, διέλευση βασικών οδικών αξόνων της χώρας από αυτήν και της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών-Θεσσαλονίκης κ.α.), υστερεί σε σημαντικό βαθμό από άποψη υποδομών σε σχέση με τη συντριπτική πλειονότητα των περιοχών της χώρας μας. Ένας πολύ σοβαρός λόγος, αν όχι ο πιο σημαντικός, είναι ότι το σύνολο σχεδόν της παράλιας ζώνης του Δήμου Πύδνας-Κολινδρού εμπίπτει σε κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους, είτε σε υδροβιότοπους. Οι ζώνες προστασίας, επομένως, που έχει επιβάλλει το οργανωμένο νεοελληνικό κράτος για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος απαγορεύουν ή περιορίζουν και εν τέλει αποτρέπουν τις όποιες επενδύσεις στην κατεξοχήν περιοχή με τις μεγαλύτερες δυνατότητες ανάπτυξης της οικονομίας της βόρειας Πιερίας.

Η ακμάζουσα παλιότερη τουριστική περιοχή σήμερα φυτοζωεί.

Ένας επίσης ιδιαίτερα αρνητικός παράγοντας για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής αποτελεί και η θαλάσσια ρύπανση. Και είναι ενδιαφέρον να τονισθεί ότι ο βασικός λόγος ρύπανσης και υποβάθμισης της δυτικής παραλίας του Θερμαϊκού αποτελούν τα κάθε είδους απόβλητα του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης καθώς και της Βιομηχανικής της Περιοχής. Είναι γνωστό ότι η κίνηση των θαλάσσιων ρευμάτων του Θερμαϊκού τα μεταφέρει στην παραλία της Βόρειας Πιερίας. Επίσης ανάλογη ρύπανση προκαλούν τα λύμματα (αστικά, βιομηχανικά, αγροτικά) των νομών Ημαθίας και Πέλλας, που με τις ίδιες διαδικασίες δια του Λουδία και του Αλιάκμονα κατευθύνονται και αυτά στα παράλια της Πιερίας.

Η θαλάσσια ρύπανση επομένως υπονομεύει και την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής αλλά και τις μεγάλες μυδοκαλλιέργειες που έχουν αναπτυχθεί εδώ τις τελευταίες δεκαετίες και αποτελούν έναν ιδιαίτερα δυναμικό κλάδο της οικονομίας της.

Η μόνη εναλλακτική δυνατότητα για την άμβλυνση τουλάχιστον του προβλήματος με την εν γένει ποιοτική ανάπτυξη θελκτικών υπηρεσιών τουρισμού και την αντίστοιχη αύξηση της τουριστικής κίνησης αποτελεί η συνδυασμένη αξιοποίηση του αρχαιολογικού και περιβαλλοντικού της πλούτου. Ελάχιστα πράγματα έγιναν όλα αυτά τα χρόνια και η ευθύνη των Κεντρικών και Περιφερειακών δομών του νεοελληνικού κράτους είναι μεγάλη. Το σίγουρο είναι ότι η ανάδειξη του αρχαιολογικού πλούτου εκ των πραγμάτων υπονομεύθηκε από τις προτεραιότητες του τριγώνου ΠΕΛΛΑ-ΒΕΡΓΙΝΑ-ΔΙΟΝ.

Σήμερα, παρά την ανατροπή των αρχαιολογικών δεδομένων υπέρ της Πύδνας, όπως ήδη περιγράφηκε, η υπονόμευση συνεχίζεται σε βάρος της, ώστε αντικειμενικά

να ευνοούνται όμορες περιοχές. Και είναι ιδιαίτερα προκλητικό αν σκεφθεί κανείς ότι οι εν λόγω περιοχές ευθύνονται σε σημαντικό βαθμό για την υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος της με τις ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για την οικονομική επιβίωση της περιοχής (τουρισμός, μυδοκαλλιέργειες).

Αποτελεί δομικά αρνητικό σύμπτωμα για το νεοελληνικό κράτος η μη ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών του. Η Βόρεια Πιερία αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας υποβαθμισμένης περιοχής εξαιτίας επιλογών και ανεπαρκειών της Κεντρικής Διοίκησης και των Περιφερειακών Δομών εξουσίας.

Το σκανδαλώδες όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ότι η όποια δυνατότητα ανάπτυξης της περιοχής υπονομεύεται από τα «καπρίτσια» και τα παιχνίδια εξουσίας δύο περιφερειακών στελεχών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Σαφώς έχουν ξεπεράσει τα όρια των διοικητικών τους αρμοδιοτήτων διεκδικώντας θεσμικό ρόλο στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας.

Όπως ήδη εξηγήθηκε παραπάνω, τα εν λόγω στελέχη κοντόφθαλμα και μυωπικά βλέπουν ανταγωνιστικά την όποια ανάδειξη και προβολή του αρχαιολογικού πλούτου της Βόρειας Πιερίας, ενώ ο κοινός νους και οι νόμοι της οικονομίας καταδεικνύουν ότι αυτό λειτουργεί αθροιστικά στην περαιτέρω ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής της Κεντρικής Μακεδονίας. Αυτό φυσικά αποδεικνύει πέρα από κάθε αμφιβολία τα ιδιοτελή κίνητρα τους.

Ειδικά το θράσος της Π. Αδάμ-Βελένη περισσεύει. Απαιτεί την παραμονή στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης και μάλιστα διεκδικεί και τη διαχείριση του από αυτό περισσότερων από 9.000 αντικειμένων από την Βόρεια Πιερία. Πρόκειται βέβαια για τα πιο πολύτιμα και εντυπωσιακά ευρήματα από τα νεκροταφεία της Πύδνας και της ευρύτερης περιοχής της. Οι προθέσεις της βέβαια είναι προφανείς: οι συλλογές της Επισκέψιμης Μουσειακής Αποθήκης Μακρυγιάλου αποδυναμώνονται τα μέγιστα σε πρώτη φάση, ενώ υποθηκεύεται και κάθε δυνατότητα περαιτέρω δυναμικής της εξέλιξης στο μέλλον . Ο «κίνδυνος» μουσειακής μονάδας που θα αμφισβητεί και στο ελάχιστο τα όποια μεγέθη επισκεψιμότητας του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης αποσοβείται. Τα σχόλια περιττεύουν.

Δεν πρέπει φυσικά να αμφιβάλλουμε ότι αντίστοιχα συναισθήματα και σε μεγαλύτερο μάλιστα βαθμό διακατέχουν την Αγγ. Κοτταρίδη σε σχέση με την «πρωτοκαθεδρία» της Βεργίνας στην περιοχή της «Μακεδονίδας γης».

Αποτελεί μεγάλη πρόκληση και θέτει ερωτήματα ότι η Π. Αδάμ-Βελένη στα νέα δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

δεν σέβεται και καταστρατηγεί δεσμευτικά κατά καιρούς έγγραφα και Από φάσεις της Πολιτικής ηγεσία του Υπουργείου και των Κεντρικών Διευθύνσεων του.

Συγκεκριμένα: 1) σύμφωνα με το αρ. πρωτ. 16998/2160/22-2-2006/ΓΔΑΠΚ έγγραφό του Γενικού Διευθυντή Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς κ. Λαζ. Κολώνα (συνημμένο αρ. 1) ορίσθηκε η κατανομή του αρχαιολογικού υλικού, που βρισκόταν στις αποθήκες του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης μετά το διαχωρισμό του από την ΙΣΤ ΕΠΚΑ στην ευθύνη των δύο Υπηρεσιακών Μονάδων με χρονικό όριο το έτος 1980 (''...αυτά θα διαχωρισθούν και μέχρι του έτους 1980 συμπεριλαμβανομένου θα ανήκουν στην ευθύνη του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης και από το έτος 1981 και μετά θα ανήκουν στην ευθύνη της ΙΣΤ΄ ΕΠΚΑ''), 2) το σχέδιο κατανομής έγινε αποδεκτό από τον τότε Γ.Γ. του ΥΠ.ΠΟ κ. Χρ. Ζαχόπουλο με το αρ. πρωτ. 951/03-03-2006 έγγραφό του (συνημμένο αρ. 2) και απεστάλη για εκτέλεση στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης και στην ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, 3) μετά τη δημιουργία αυτόνομης Εφορείας Αρχαιοτήτων στην Πιερία (ΚΖ΄ ΕΠΚΑ) η Γ.Γ. του ΥΠ.ΠΟ.Τ. κ. Λ. Μενδώνη απέστειλε το έγγραφο με αρ. πρωτ. 2817/12-5-2011 προς τους Διευθυντές των Εφορειών Αρχαιοτήτων (συνημμένο αρ. 3), με το οποίο επιτασσόταν η παράδοση των σχετικών αρχείων και αρχαιοτήτων από τις παλιές Εφορείες στις νεοσυσταθείσες, 4) σε απάντηση της η ΚΖ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων με το έγγραφό της με αρ. πρωτ. 1564/30-6-2011 (συνημμένο αρ. 4) τόνισε τη μοναδικότητα του συνόλου των αρχαιοτήτων από τη βόρεια Πιερία, επεσήμανε την επιβεβλημένη αναγκαιότητα της συνένωσης των ευρημάτων και πρότεινε να μεταφερθούν αυτά με την ολοκλήρωση του νέου κτιρίου.

Ευνόητο είναι ότι, εφόσον υπήρχε διαθέσιμος χώρος για την ασφαλή φύλαξη των ευρημάτων της βόρειας Πιερίας το εν λόγω χρονικό διάστημα, η μεταφορά τους θα είχε ήδη πραγματοποιηθεί. Προβληματιζόμαστε επομένως σήμερα για ένα ανύπαρκτο ουσιαστικό πρόβλημα σε μια ευνομούμενη χώρα.

5) Η αναγκαιότητα συνένωσης του αρχαιολογικού υλικού προσδιορίζεται και από τα πρακτικά της έκτης ($6^{ης}$) Συνεδρίασης του Συμβουλίου Μουσείων την Τετάρτη 20 Ιουλίου 2011 κατά την οποία εγκρίθηκε ομόφωνα η Μουσειολογική Προμελέτη που υπέβαλε η ΚΖ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, στο πλαίσιο διαδικασιών ένταξης του Έργου στο Ε.Π. «Μακεδονία – Θράκη» (ΕΣΠΑ).

6) Στις 5 Μαρτίου 2013, κατά τη σύσκεψη για τα έργα ΕΣΠΑ στη Θεσσαλονίκη, είχε δοθεί από την τότε Γ.Γ. του Υπουργείου Πολιτισμού κ. Λ Μενδώνη -ενώπιον υπηρεσιακών παραγόντων από τη Μακεδονία και τη Θράκη- ρητή διαβεβαίωση στον Μ. Μπέσιο, υπεύθυνο των ανασκαφών στη βόρεια Πιερία και τότε αναπληρωτή προϊστάμενο της ΚΖ΄ ΕΠΚΑ, για την επιστροφή των ευρημάτων της βόρειας Πιερίας από το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

7) Η ΚΖ΄ ΕΠΚΑ με το έγγραφό της με αρ. πρωτ. 1265/17-04-2013 (συνημμένο αρ. 5) απέστειλε προς το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης έγγραφο αίτημα για τη σταδιακή μεταφορά των ευρημάτων.

8) Το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης με το έγγραφό του με αρ. πρωτ. 1024/10-06-2013 (συνημμένο αρ. 6) αποδέχθηκε το παραπάνω έγγραφο της ΚΖ΄ ΕΠΚΑ με τους όρους α) να συνταχθεί κατάλογος του αποθηκευμένου υλικού από υπάλληλο της ΚΖ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, β) να οργανωθεί η μεταφορά με ευθύνη της ΚΖ΄ ΕΠΚΑ και γ) να εισαχθεί το θέμα στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας.

Στο πλαίσιο της διακηρυγμένης άποψής της για την αναγκαιότητα της μη διάσπασης των αρχαιολογικών συνόλων η ΚΖ΄ ΕΠΚΑ προσέφερε για μόνιμο δανεισμό στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης το συνόλο των ευρημάτων του τάφου 15 από το αγροτεμάχιο 947 Μακρυγιάλου. Πρόκειται για τον πλουσιότερο μέχρι στιγμής τάφο πολεμιστή (εταίρου) του 5ου αι. π. Χ. από το βασίλειο της Μακεδονίας, που τα ευρήματά του ήταν διαμοιρασμένα στο ΑΜΘ και στις αποθήκες Μακρυγιάλου. Το εν λόγω σύνολο αποτελεί ήδη τμήμα της μόνιμης έκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.

Στο πλαίσιο επίσης του β΄ όρου πραγματοποιήθηκε η καταλογράφηση του αποθηκευμένου στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης υλικού από τη βόρεια Πιερία, προκειμένου να υλοποιηθεί συστηματοποιημένα η μεταφορά του, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Η Π. Αδάμ-Βελένη λοιπόν αυθαιρετεί κατάφωρα και εκθέτει πολλαπλώς το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. Καταρχάς το εμφανίζει ασυνεπές σε ανειλημμένες δεσμεύσεις του προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση της βόρειας Πιερίας. Ως γνωστόν ο Δήμος Μεθώνης παραχώρησε στο Υπουργείο Πολιτισμού το αρ. 232 οικόπεδο εμβαδού 6480 τ.μ. -με το υφιστάμενο εντός αυτού κτίριο- με τον όρο να αποπερατωθεί αυτό ''για τη στέγαση των ευρημάτων που προέρχονται από ανασκαφές της ευρύτερης περιοχής της βόρειας Πιερίας''.

Την παραπάνω δέσμευση ανέλαβε το Υπουργείο Πολιτισμού με την Απόφαση με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ/Φ.04Α-292/3108/1260π.ε./9-1-2007 που υπέγραψε ο τότε Υπουργός Πολιτισμού κ. Γ. Βουλγαράκης (συνημμένο αρ. 7).

Στη συνέχεια το έργο εντάχθηκε και υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Ε.Π. ''Μακεδονία-Θράκη'' του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Ευνόητο είναι ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση, εφόσον ο εις εκ των συμβαλλομένων αθετεί τους όρους της συμφωνίας, έχει δικαίωμα να προσβάλλει την εν λόγω συμφωνία. Πέρα από κάθε αμφιβολία, με βάση όσα έχουν εκτεθεί παραπάνω, δικαιούται να διεκδικήσει και με κάθε πρόσφορο νομικό τρόπο την επιστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου της.

Κυρίως όμως η Π. Αδάμ- Βελένη εκθέτει ανεπανόρθωτα το έργο του Υπουργείου Πολιτισμού ειδικότερα στις τοπικές κοινωνίες της Βόρειας Πιερίας και οπωσδήποτε συνολικά στο νομό Πιερίας. Επισημανθήκαν και οι δυσάρεστες συνέπειες στην εν γένει αποτελεσματικότητα του έργου προστασίας και ανάδειξης των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της περιοχής. Εκθέτει επίσης τις αρχές και την επαγγελλόμενη ιδεολογία της σημερινής κυβερνητικής πλειοψηφίας σε ένα Υπουργείο που εκφράζει κατεξοχήν τις ανθρωπιστικές αξίες, με την πρόκριση στελεχών που η καθημερινή πρακτική τους εμφορείται από τους νόμους της ζούγκλας. Ίσως θα έπρεπε κάποιος να υπενθυμίσει στην Π. Αδάμ-Βελένη τη βασική ιδεολογική αρχή της Αριστεράς: «<u>όχι στην εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο</u>».

Η Κεντρική Διοίκηση εκτίθεται όταν αδικεί κάποιες περιοχές μεροληπτώντας για άλλες και αυτό επειδή εμπεδώνεται το διάχυτο ήδη στη χώρα μας αίσθημα αδικίας των κατά καιρούς κυβερνήσεων προς την Περιφέρεια με απρόβλεπτες συνέπειες.

Για το συγκεκριμένο θέμα είναι σίγουρο ότι τυχόν θετική ανταπόκριση των Κεντρικών Διευθύνσεων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού καθώς και της Πολιτικής του Ηγεσίας στις παράλογες αξιώσεις της Π. Αδάμ-Βελένη θα προκαλέσει πολλαπλές αρνητικές συνέπειες και αντιδράσεις.

Το πρόσφατο έγγραφο της Διεύθυνσης Μουσείων (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΜ/ΤΑΜΣ/341497/204205/10775/6707/18-10-2016) είναι σαφές ότι, εάν δεν εκπορεύεται απευθείας από την Π. Αδάμ-Βελένη, εξυπηρετεί τις προθέσεις της. Η εκτίμηση είναι ότι «τα χαρτιά είναι σημαδεμένα» και δεν εξυπηρετεί καθόλου το Υπουργείο να εκτίθεται σε μια τέτοια φαρσοκωμωδία, ούτε φυσικά να υποδύεται το ρόλο του Ποντίου Πιλάτου. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία

ότι από την εν λόγω σύναξη ο κατεξοχήν στόχος της Π. Αδάμ-Βελένη είναι η «πειρατεία» σε βάρος του αρχαιολογικού υλικού της βόρειας Πιερίας.

Η πραγματικότητα όμως είναι ότι κανένας δεν έχει δικαίωμα να διασπάσει το σύνολο των ευρημάτων της βόρειας Πιερίας. Θα ήταν ιδιαίτερα εγκληματική πράξη η διάσπαση του πιο πλήρους και διαχρονικού συνόλου που διαθέτει η αρχαιολογική έρευνα από την Κεντρική Μακεδονία. Όπως ήδη εκτέθηκε παραπάνω, ένα τόσο μεγάλο και πλούσιο σύνολο μπορεί να στηρίξει το δεύτερο πιο αντιπροσωπευτικό Αρχαιολογικό Μουσείο στη βόρεια Ελλάδα μετά το αντίστοιχο Αρχαιολογικό Μουσείο της Θεσσαλονίκης.

Τα κινητά ευρήματα της βόρειας Πιερίας δεν είναι αντικείμενα ανεξάρτητα από τον αρχαιολογικό χώρο στον οποίο ανήκουν. Αποτελούν μαζί με τα ακίνητα μνημεία της περιοχής ένα ενιαίο σύνολο, το οποίο οφείλει η Πολιτεία να διατηρήσει αδιάσπαστο. Η απόσπαση τμήματος τους παραλληλίζεται με τα «ΕΛΓΙΝΕΙΑ» και δεν είναι τυχαίο ότι ήδη στην Πιερία κυκλοφορεί ο όρος «ΒΕΛΕΝΕΙΑ».

Επιβάλλεται επομένως ο κύριος όγκος του αρχαιολογικού υλικού της βόρειας Πιερίας, που είναι αποθηκευμένος στις Αποθήκες του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, να μεταφερθεί άμεσα στην Επισκέψιμη Μουσειακή Αποθήκη Μακρυγιάλου. Η εν λόγω μεταφορά δεν χρειάζεται να εισαχθεί για έγκριση στο Κεντρικό Συμβούλιο Μουσείων. Άλλωστε και το σχετικό έγγραφο της Γενικής Γραμματέως Λ. Μενδώνη (συνημμένο αρ. 3) δεν προέβλεπε μια τέτοια διαδικασία. Θα μπορούσε ίσως να ανανεωθεί με ένα ανάλογο έγγραφο της σημερινής Γενικής Γραμματέως.

Αντίθετα, επιβάλλεται να εισαχθεί στο Κεντρικό Συμβούλιο Μουσείων με σαφή χρονικό προσδιορισμό η έγκριση της μεταφοράς των αντικειμένων της βόρειας Πιερίας από την Έκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης «Ο Χρυσός των Μακεδόνων» στην Επισκέψιμη Μουσειακή Αποθήκη Μακρυγιάλου για να συνενωθούν τα σύνολά των τάφων. Συγκεκριμένα, πρέπει άμεσα να επιστραφούν:

1. Όσα φέρουν αριθμούς καταγραφής του Αρχαιολογικού Μουσείου Δίου. Τα εν λόγω αντικείμενα ήταν εκτεθειμένα στον όροφο του Αρχαιολογικού Μουσείου Δίου και μεταφέρθηκαν στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης χωρίς καμιά σχετική Απόφαση.
2. Όσα μεμονωμένα ευρήματα από τη βόρεια Πιερία περιλαμβάνονται σε βιτρίνες με αντικείμενα και από άλλες περιοχές της Μακεδονίας, επειδή

διασπούν ενιαία σύνολα κοσμημάτων της βόρειας Πιερίας και τοποθετήθηκαν -τα περισσότερα- χωρίς οποιαδήποτε ενημέρωση των ανασκαφέων τους.

Μπορούν να παραμείνουν για ένα λόγικό χρονικό διάστημα τα σύνολα της βόρειας Πιερίας που έχουν καταγραφεί στα ευρετήρια της Πύδνας και εκτίθενται σε αυτοτελείς βιτρίνες.

Τέλος, ο οστέινος αυλός από τον τάφο 324 του αγροτεμαχίου 951 Μακρυγιάλου, που εκτίθεται στην ενότητα «Τέχνες-Μουσική-Χορός», πρέπει και αυτός να επιστραφεί στην Επισκέψιμη Μουσειακή Αποθήκη Μακρυγιάλου, επειδή συμπεριλήφθηκε χωρίς τη σχετική έγκριση από τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου. Συγκεκριμένα, μετά από σχετικό αίτημα της Π. Αδάμ-Βελένη, ο Μ. Μπέσιος έδωσε προφορική συγκατάθεση γι'αυτο μετά τη ρητή διαβεβαίωση της ότι θα τον επιστρέψει άμεσα όταν αυτός τον ζητήσει.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης διαθέτει υπεραρκετό και αντιπροσωπευτικό αρχαιολογικό υλικό για να αντικαταστήσει τα εν λόγω ευρήματα. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται από τον υπερκορεσμό εκθεμάτων στις επισκέψιμες αίθουσές του, γεγονός που μπορεί να το διαπιστώσει ο καθένας με μια απλή επίσκεψη.

Εντέλει , εάν η Πολιτεία έκρινε ότι το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης θα έπρεπε να παίξει ρόλο Μητροπολιτικού Μουσείου για την προβολή του πολιτισμού της Αρχαίας Μακεδονίας και του βορειοελλαδικού χώρου γενικότερα, όφειλε να προβλέψει και τη δημιουργία ανάλογου μεγέθους κτιριακών υποδομών.

Αναντίρρητα η Θεσσαλονίκη σαν συμπρωτεύουσα της χώρας μας και οπωσδήποτε για ιστορικούς λόγους δικαιούται ένα ανάλογο Μουσείο. Και σ' αυτήν την περίπτωση κανένας δεν θα είχε αντίρρηση, αλλά αντίθετα θα υπερθεμάτιζε στο να εκπροσωπηθεί κάθε αρχαιολογικός χώρος της Βόρειας Ελλάδας επάξια και με πληρότητα σ' αυτό σε ισότιμη πάντα βάση συνεργασίας.

Δυστυχώς η τελευταία μουσειακή επένδυση στην πόλη της Θεσσαλονίκης περιορίσθηκε σκανδαλωδώς στα ασφυκτικά όρια του οικοπέδου του νυν Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης. Δαπανήθηκαν μάλιστα μεγάλα ποσά για την συντήρηση του κηρυγμένου κτηρίου του, για την δημιουργία κυρίως γραφείων και εργαστηριακών χώρων, ενώ περιορίσθηκε η συνολική έκταση των εκθεσιακών του χώρων!!!

Η σημερινή πραγματικότητα είναι ότι οι διαθέσιμοι εκθεσιακοί χώροι του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης συνιστούν απλώς ένα μεγάλο επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο της χώρας μας. Ο υπερκορεσμός των εκθεμάτων στις επισκέψιμες αίθουσες του, που ήδη επισημάνθηκε, αναδεικνύουν την πρόθεση και την αγωνία των διευθυντών του (Δημ. Γραμμένου, Π. Αδάμ-Βελένη), για τη δημιουργία επίφασης Μητροπολιτικού Μουσείου. Δεν είναι σίγουρο όμως ότι ο εν λόγω υπερκορεσμός λειτουργεί θετικά και στους επισκέπτες του.

Έτσι, μέχρι την ευελπιστούμενη δημιουργία Μητροπολιτικού Μουσείου στην πόλη της Θεσσαλονίκης, η ιδέα του θα μπορούσε ως ένα βαθμό να εξυπηρετηθεί με περιοδικές εκθέσεις, ώστε να προβάλλονται οι αρχαιολογικοί χώροι της βόρειας Ελλάδας σε ισότιμη βάση, αναδεικνύοντας και κατοχυρώνοντας το έργο των Εφορειών Αρχαιοτήτων όλης της Μακεδονίας.

Ευνόητο είναι, επομένως, ότι η όποια δυνατότητα του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης να διοργανώνει εκθέσεις για τον πολιτισμό της Αρχαίας Μακεδονίας δεν πρέπει να εξυπηρετείται με πράξεις «πειρατείας», αλλά με το σεβασμό του έργου των άξιων συναδέλφων της και κυρίως του έργου των Εφορειών Αρχαιοτήτων ολόκληρης της βόρειας Ελλάδας και όχι μόνο της πρώην ΙΣΤ΄ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

Η Π. Αδάμ-Βελένη με τις αυθαίρετες πράξεις της για ιδιοποίηση του έργου άξιων συναδέλφων ουσιαστικά υπονομεύει την ακτινοβολία του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, λόγω της φυσιολογικής αντίδρασης των κατά περίπτωση ανασκαφέων, καθώς και των υπολοίπων Εφορειών.

Η Π. Αδάμ-Βελένη βρίσκεται «εν αδίκω». Το δίκαιο φυσικά θα βρίσκεται στον αγώνα των τοπικών κοινωνιών και των φορέων της Πιερίας που πρέπει να θεωρείται σίγουρο ότι θα προκαλέσει τυχόν αρνητική λύση για τα συμφέροντα των αρχαιοτήτων και της περιοχής. Επίσης πρέπει να θεωρείται σαν σίγουρο ότι, ανεξάρτητα από την όποια απόφαση ληφθεί, με τη συγκεκριμένη συγκυρία, η διεκδίκηση των ευρημάτων της βόρειας Πιερίας θα είναι διαρκής!

Η βόρεια Πιερία δικαιούται ένα μουσειακό χώρο αντάξιο του αρχαιολογικού της πλούτου και της ιστορικής της διαδρομής.

Συνημμένα:

1. Το με αρ. πρωτ. 16998/2160/22-2-2006 έγγραφο της ΓΔΑΠΚ (φύλλο 1)
2. Το με αρ. πρωτ. 951/03-03-2006 έγγραφο του Γ. Γ. του ΥΠΠΟ κ. Χρ. Ζαχόπουλου (φύλλο 1)
3. Το με αρ. πρωτ. 2817/12-5-2011 έγγραφο της Γ. Γ. του ΥΠΠΟ κ. Λ. Μενδώνη (φύλλο 1)
4. Το με αρ. πρωτ. 1564/30-6-2011 έγγραφο της ΚΖ΄ ΕΠΚΑ (φύλλο 1)
5. Το με αρ. πρωτ. 1265/17-04-2013 έγγραφο της ΚΖ΄ ΕΠΚΑ (φύλλο 1)
6. Το με αρ. πρωτ. 1024/10-06-2013 έγγραφο του ΑΜΘ (φύλλο 1)
7. Το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ/Φ.04Α-292/3108/1260π.ε./9-1-2007 έγγραφο του Υπουργού Πολιτισμού κ. Γ. Βουλγαράκης (φύλλο 1)